

9. a (katarina.jamnik@guest.arnes.si)

Dragi učenke in učenci,
v četrtem tednu se boste pri slovenščini ukvarjali predvsem s književnostjo. Pri jeziku sem vam pripravila ponovitev za nazaj. Še vedno velja, da bom zelo vesela, če se mi boste osebno oglasili. Predvsem me zanima, kako se spodate s tako obliko dela, kje imate težave, morda imate kakšne želje/priporočila za naprej. Tisti, ki pridno berete, mi za bralno značko pošiljajte napisane kratke obnove z vašim mnenjem o knjigi.

- Preglej rešitve za UL iz 2. tedna (knj. do konca moderne). Rešitve so na priloženem listu.
- V prilogi imate kratek povzetek novega literarnega obdobja (socialni/družbeni realizem). Dopolnite v zvezku, kjer imate po vrsti zapisana literarna obdobja; zapisi v zvezek so še vedno označeni z zeleno barvo.
- V berilu na str. 122 preberite delo C. Kosmača *Gosenica* in rešite priloženi UL.
- V šoli nam ni uspelo do konca ponoviti socialne zvrsti jezika. Zapišite v zvezek povzetek in ponovite značilnosti posameznih zvrsti.

SOCIALNE (družbene) ZVRSTI JEZIKA

V različnih okoliščinah izbiramo različne zvrsti jezika; drugače govorimo s prijatelji kot družinskimi člani, zopet drugače z učitelji, z neznanimi ljudmi ...

**A. KNJIŽNI JEZIK: zborni jezik
knjižni pogovorni jezik**

**B. NEKNJIŽNI JEZIK: pokrajinski pogovorni jezik
narečja
interesne govornice (sleng, žargon)**

Imejte se lepo. Prijetno delo.

Vaša učiteljica Katarina

Ciril Kosmač: **GOSENICA**

1. O čem pripoveduje prebrani odlomek (Kaj je tema besedila?)
2. Iz odlomka izpiši kraj in čas dogajanja.
3. V kateri osebi pripoveduje pripovedovalec? Pojasni zakaj.
4. V noveli sta glavna motiva *gosenica, ki žre liste* in *zelena mladika na drevesu*. Katere lastnosti lahko pripišeš eni in drugi? Kaj avtorju pomenita? Kaj mu pomeni *poslednji list na mladiki*?
5. V odlomku se pojavi kar nekaj simbolov; *gosenica, ki žre liste*; *zelena mladika*; *bel konj na zelenem travniku*; *zadnji list na mladiki*. Skušaj jih razložiti.
6. Delo je novela. Ponovi značilnosti novele s konkretnimi primeri iz prebranega besedila.
7. V prvem tednu ste obravnavali delo F. Bevka (*Kaplan Martin Čedermac*), kjer je prav tako izražena želja po svobodi. Primerjaj obe deli (glede kraja in časa dogajanja, teme, glavnega sporočila, literarnih oseb ...) in napiši zaokroženo besedilo.

Književnost - rešitve

1. V katero književno zvrst sodi besedilo? Svojo trditev utemelji.

Besedilo sodi v pesništvo; sestavljajo ga kitice in verzi.

2. Če je trditev o izhodiščnem besedilu pravilna, obkroži DA, če ni, obkroži NE.

Tako vrsto besedila imenujemo sonet. DA **NE**

V besedilu se pojavlja rima. **DA** NE

Število kitic je enako številu verzov v posamezni kitici. DA **NE**

Besedilo ima tudi refren. DA **NE**

3. Iz 2. kitice izvemo, da je pesniku všeč, da se črka dopleta s črko v smiselnost besed. Kaj to pomeni?

Po smislu: pesniku je všeč, da črke sestavlja v smiselne besede, všeč mu je, da imajo njegove pesmi smisel ...

4. V katerih dveh kiticah je mogoče razbrati misel o minljivosti človeškega življenja?

V prvi in zadnji.

5. Preberi 4. kitico in s svojimi besedami napiši, kakšni so opravki, ki jih opravlja pesnik, in kako jih opravlja.

Po smislu: avtor tudi nepomembne, vsakdanje stvari dela rad, z veseljem ...

6. V besedilu je več primerov poosebitve. Na črto izpiši en primer.

Npr. dež mi v šipe trka, žarek sonca leze čez parket ...

7. V 3. kitici najdemo primero. Izpiši jo in razloži.

list : pero = skupen zvok (škrtanje)

8. V pesmi najdemo besede, ki se rimajo. Na črti izpiši eno dvojico besed, ki se rimata.

Hipe – šipe, trka-škrta ...

9. Napiši značilnosti lit. vrst in za vsako dopiši primer.

Za značilnosti glej priročnik DDK (glosa – F. Prešeren: Glosa; pripovedka – F. Levstik: Martin Krpan; basen – M. Bor: Osel je osel; ep – F. Prešeren: Uvod h Krstu pri Savici)

10. Na črtico pred avtorja napiši ustrezno številko in črko. (10)

2Č	A. T. Linhart	1	Po slovesu	A	pravljica
7F	F. Levstik	2	Županova Micka	B	lirska pesem
10A	Ljudska	3	Čaša nesmrtnosti	C	humoreska
9C	F. Miličinski	4	Visoška kronika	Č	komedija
5/8 I/D	F. Prešeren	5	Apel in čevljar	D	balada
1B	S. Jenko	6	Potolčeni kramoh	E	epska pesem
3E	A. Aškerc	7	Martin Krpan	F	pripovedka
4G	I. Tavčar	8	Povodni mož	G	roman
6H	P. Voranc	9	Butalci	H	črtica
5/8 I/D	F. Prešeren	10	Železni prstan	I	sonet

11. Ponovi literarna obdobja do konca moderne; značilnosti; avtorje, njihova dela, pomen. (ZVEZEK, priročnik DDK)

KNJIŽEVNOST MED OBEMA VOJNAMA

Pojavita se dva tokova:

a. EKSPRESIONIZEM

- Prevladuje pesništvo (expresio=izraz).
- Pojavijo se primere iz industrijskega sveta, nenavadne besedne zveze, pogoste so zvočne figure.
- Avtorji izražajo svoje hrepenenje po človečnosti.

Predstavnik: Srečko Kosovel (konstruktivizem).

b. SOCIALNI/DRUŽBENI REALIZEM

- Prevladuje pripovedništvo.
- Značilno je opisovanje socialnih razlik med ljudmi, avtorji se odzivajo na burno družbeno-politično dogajanje pri nas (Kraljevina SHS, plebiscit, Kraljevina Jugoslavija, cenzura ...).

Predstavniki: France Bevk, Tone Seliškar, Ciril Kosmač, Prežihov Voranc.